

قواعد مخصوصه در باب تفعّل

۱۱ از ص ۴۱ و ۴۲ غیب و سنّ صیغه مخاطب که دو آباء (مفتوح در اول صیغه است، حذف کین جایز است:

تَتَصَرَّفُ جَائِزٌ تَصَرَّفُ

تَتَذَكَّرَانِ تَذَكَّرَانِ

* مضارع معلوم، امر غایب، نکر...

* در مضارع مجهول این قاعده پیاده نمی‌شود.

۱۲ هرگاه (ف) یکی از ۱۲ حرف (ت-ث-ج-د-ذ-ز-س-ش-ص-ض-ط-ظ) باشد ابدال (ت) جایز

جسود زست
ص ظ ط
ش ض ص
ز

باب همجنس (ف) سبب اتمام :

تَثَبَّتْ ← تَثَبَّتْ ← اِثَبَّتْ

تَذَلَّتْ ← اِذَلَّتْ ← اِرْذَلَّتْ

يَذَلُّونَ
رِذَلُّوا

يَثَبُّونَ
رِثَبُّوا

۱۳ لام الفعل مضاعف در این باب سماعاً تبدیل به (ی) می‌شود:

تَضَنُّوا ← تَضَنُّوا ← اِبْدَالُ تَضَنُّوا ← تَضَنُّوا

يَتَضَنُّونَ
تَضَنُّوا

۱۴ در مصدر ناقص واوی این باب ابدال (واو) لام الفعل به (ی) سبب (ی) ما قبل خود را مکسر می‌کند:

تُرْهِبُوا ← اِبْدَالُ تُرْهِبُوا ← تُرْهِبُوا

خصوصیات باب تفاعل

✓ قواعد ۱، ۲، ۳، ۴ باب تفعّل در این باب نیز جاری می‌شود:

دَعَا ← دَعَا ← اِبْدَالُ دَعَا ← دَعَا

تَشَاوَلُوا ← اِبْدَالُ تَشَاوَلُوا ← تَشَاوَلُوا

تَشَاوَلُوا ← اِبْدَالُ تَشَاوَلُوا ← تَشَاوَلُوا

باب افعال

ماضي ← افعال ادغام ← افعَلْ، افعَلْ، افعَلْ، افعَلُوا... افعالنْ

مضارع ← افعال ← افعالنْ

مصدر ← افعال

خصوصيات باب استفعال

در مصدر احواف استفعال ← حذف عين الفعل واضافه كرون (ة)

قوم) استقوم ^{قا-ا-١٠} ← استقامة (فرد) ←

عوز) استعوز ← استعاذة (حول) ←

مادة (حسين) در باب استفعال ← يا باقر مانند عين الفعل

استحيى ^{قا} ← استحياء

حياة ←
حياء ←

حذف عين الفعل من از نقل حركت آن به ما قبل

استحيى نقل حركت ← استحيى ← حذف استحيى

استحى →

مادة (طوع) در باب استفعال ← سماعي ← استطوع ^{قا} ← استطاع ^ت ← استطاع

حذف (ت) باب

استطوع ^{قا} ← استطاع ^ت ← استطاع

ابقاء (ت)

باب افعال

ماضي ← افعال ادغام ← افعالْ، افعالْ، افعالْ، افعالوا... افعالنْ

مضارع ← افعال ← افعالنْ

مصدر ← افعال

